

Salâh Bîrsel

Yaşlılık Günlüğü

1980

3 Ocak

Cigara nasıl bırakılır?

Bugün cigarayı bırakışımın 21. günü.

Yazıya oturdumsa da tek satır yazamadım.

İçimden bir el sanki nikotin desteleri çekmek istiyor.

Cigara içmek değil, buz kalıpları gibi nikotin yutmak istiyorum.

Saat 15.30. Öğleyin karnımı tıka-basa doyurduğum halde içim eziliyor.

Zeytin-ekmek.

17.30. Sebze çorbası (kerevizi bol).

18.09. Birden yine nikotin gereksinmesi.

18.30. Turşu isteği. Ağzımda turşu tadı.

4 Ocak

Cinsel istekte artış. Ama bu, çokça tıknmaktan olmalı, cigarayı bırakışımından değil.

Bütün gün boyunca, çiş için ayakyoluna taşındım.

5 Ocak

Bir tümce bitmiyor mu, hemen bir cigara özlemi.

6 Ocak

Sabahın sekizi.

Karnım zil çalıyor. Ne ki cigara özlemi yok.

Bir bardak sıcak süt.

Dün cezveye 25 kaşık koyup ısıtmıştım, bardak dolmamıştı.

Bugün 30 kaşık işimi gördü.

Küçük şeyler gerçeği.

Bunları bilmeden yaşıyoruz.

Saat 8.20.

Cigara özlemi.

9 Ocak

Yönetilenler, çokluk, yönetenlerden daha olgundur.

Bir dize:

Ol kavakların rüzgârla olduğu yoktur olmaz

12 Ocak

Ey Şah, Şah, şiirler şairlerin günlükleridir.

En hurda ayrıntıları içlerine boca ederler.

Eğer kış kıyamette Paris'e düşmeseydi Ferlinghetti

Ordan şiir damıtamazdı.

Ve de burun buruna gelemezdi

René Char'ın şiirleriyle.

Oysa aynı gün Provence güneşi pırıl mı pırıldır.

Vaucluse ise circirböcekli bir yaz içinde çırpınıyordur.

Pınarlar dudak dudağadır taçyapraklarıyla.

Sorgue Deresi ise

Nerde kireçli bir yer görse

O bademe kesmiş dünyada

Oraya dökülüüyordur.

Kırlardan bahçelerden ise

Ellerini çırpsa da cırcırböcekleri
Hiçbir ses yükselmiyordur.
Günlük tutmamış olsaydı Lawrence Ferlinghetti
Şiirine "Paris'te Azgın Bir Kış" adını koyamazdı.
Düşlere gebe kafasının içinde de
Canavar düdüklerini barındıramazdı
Rhône Nehri'nin.
Üstelik tek bir meleğin bile
Marsilya'ya çıkmadığını sanırdı.
Ama yazdığı için Paris şiirini
Sevgililerin elele tutuşup
Üzüncü sulara atladığını düşünecektir.
Ve onların sevdavi bir Elcebirin içinde
Yüzdüklerini görecektir
İlkyazın şehvet uyandıran derinliklerine doğru.
Sonra da oturup boyuna
Şifresini çözecektir o Elcebirin.

31 Ocak

Sokağa çıkmak için giyinecektim ki, zuurrrr, telefon.
Holde, iki adım ötede olduğum için bekletmeden açtım...
Hırıltılar, zırıltılar.
Beş saniye, on saniye, otuz, kırk saniye.
Sesler eksilmedi arttı.
Saniyeler saniyeleri kovalıyor.
Birden tüm işmarlar defoldu. Arkasından da trik, kapandı.
"Biri numarayı tutturamamıştır," diyerek bir süre daha bek-
ledim. Umudumu kesince de giyinmeye gittim. Üst üste giydi-
ğim iki kazağı, pijamayı, kulağım kirişte, bir çırpıda çıkardım.
Aklımda hep telefon. Ya çalarsa?
Frenk gömleğini dolaptan alarak dazıra-dazır sırtıma kon-
durdum, düğmeleri de iliklemedim.
"Aman telefon gözünü seveyim, bir dakika."

Pantolu da göz açıp kapayıncaya değin ayağıma geçirdim.
Yüreğimde koşuşmalar.

Kazağın birini de giydikten sonra öbürünü elime aldım, telefona koştum. Çıt yok. İkinci kazağı da giydim. Telefon yine oralı değil.

Yatak odasına gidip boyunbağımı aldım. Gelip telefonun yanındaki aynada bağladım. Sonra da paltoma, şapkama ve de atkıma elimi uzattım.

17 Şubat

Louis Rambert'in günlüğü.

Gizli Notlar adıyla baskıya hazırlayan: Niyazi Ahmet Banoğlu.
Çevirenin adı belli değil.

Rambert yaşamının dörtte birini, son yıllarına dek İstanbul'da geçirmiştir. Tütün İdaresi'nin genel müdürlüğünde bulunmuştur.

Kitapta, Abdülhamit Türkiyesi üzerine çok ilginç gözlemleri var.

Bizi bizden iyi biliyor. Bir yerde şöyle diyor:

"Mahmut Celalettin (Paşa) öldüğü zaman Sinapyan'ı bir korkudur aldı. Hakkında soruşturma açılmasından ve evinde arama yapılmasından korkarak evine kapandı. Derken evinden kaçarak sınırı aşmayı başardı. Sonra Avrupa gazetelerine açıklamalarda bulunacağını Saray'a duyurdu. Zat-ı Hazreti Padişahi bir irade çıkartarak Sinapyan'ın bütün suçlarını bağışladı. Herife üstelik bir de *bâlâ* rütbesi verildi. Maaşına yirmi lira zam edilmek koşuluyla Türkiye'ye dönmesi istendi. O da bunu hemen kabul etti. Bakalım dönüşte hangi bakanlığın kapısı önünde göreceğiz onu?"

Yabancılar bir memleketin iç işlerini o memleket yurttaşlarından daha iyi bildi mi, o memlekette alışveriş dolabı bozuk demektir.

Abdülhamit'e Ulu Hakan diyenler nedense bu gerçeklere gözlerini yummak istiyorlar.

27 Şubat

Köprülü Mehmet Paşa 15 Eylül 1656 tarihinde sadrazamlığa konuncaya değin, yedi yıl içinde Osmanlı İmparatorluğu yönetim makinası başına geçirilen paşaların sayısı on ikidir. Üstelik Kara Murat Paşa ile Siyavuş Paşa sadrazamlık şerbetinden iki kez içmiştir.

Buna karşılık Zurnazen Mustafa Paşa sadrazamlık kürkünü sadece altı saat giymiştir.

Padişahlık tahtında sekiz yıl kalan II. Mustafa çağında sadrazam olanların sayısı ise altıdır.

Diyeceğim Osmanlı tarihi bir indi-bindi purtasıdır.

III. Ahmet de devlet yönetimini 9 Nisan 1718 günü Damat Nevşehirli İbrahim Paşa'nın eline bırakmadan önce 15 yılda 12 sadrazam değiştirmiştir. Bunlardan Baltacı Mehmet Paşa da iki kez dümende görünmüştür.

Öbür padişahların işleri de Bedahşan Yakutu değildir.

I. Mahmut, 24 yıl süren sultanlığı sırasında, Hekimoğlu Ali Paşa'nın ikinci kez sadrazamlık kürkü giyişini hesaba katmazsak, 15 sadrazam kullanmıştır. III. Osman ise iki yıl sekiz buçuk ayda altı veziriazam eskitmiştir. Üstelik Bahir Mustafa Paşa sadrazamlık denizinde iki kez yüzmüştür.

İşin tuhafı, bu başpehlivanlar boyuna sürgüne gönderilmekte, sonra da bağışlanmaktadır. Kalaylıkoz Ahmet Paşa, sadrazamlık mührü alınıp İstanköy adasına sürüldükten iki yıl sonra bağışlanmıştır. Hem de Girit'in Kandiye valiliğine atanarak, Kalaylıkoz için, daha önce de, Azak Kalesi Savaşı'nda tezlik göstermediğinden ölüm fermanı çıkmıştır. Ne var, Paşa iki yıl İstanbul'da gizlenmiş, Valde Sultan'ın araya girmesiyle de bağışlanmıştır.

Sürülüp bağışlananlar arasında Midilli'ye gönderilen Baltacı da vardır. Ne ki o Limni Adası sürgününde bağışlanma şerbetini

içemeyecektir. Çünkü ondan önce şanlı ölüm köprüsünden geçmek zorunda kalacaktır.

II. Mustafa'nın vezirlerinden Rum Ahmet Paşa da öbür paşaların alnyazısını paylaşır.

Sadrazamlık kaymakamlığı sırasında halka pek çok zulüm gösterdiği, haksız yere pek çok kan döktüğü için 1695 yılının 18 Şubatı'nda Kapıarası'na çekilip bütün malı mülkü hazineye alındığı halde, 11 gün sonra, Sadrazam Ali Paşa'nın el vermesiyle başışlanmış ve de Midilli muhafızlığına haydalanmıştır.

Osmanlı Tarihi bir de araçlar, yalvarcılar purtasıdır.

Denilebilir ki, kadınlar saltanatı da bu aracılık estepetası sonunda doğmuştur.

12 Mart

İnsanlar, çokluk, zamanlarını nasıl kullanacaklarını bilmedikleri için kendilerini helak-felak ederler.

Zorbaların, azmantların kötülük yemelerinin, kötülük içmelerinin nedeni de budur.

Napoléon'un Avrupa'nın başına afarozman kesilmesi de can sıkıntısından yani zamanlamayı nasıl ayarlayacağını kestirememesindedir.

Daha sonraları, St. Helena adasında yaşamdan pattadak düşmesi de aynı nedene bağlanmalıdır.

Bana kalırsa, okullarda öğrencilere okuma-yazma öğretmeden önce zaman kullanımı üzerine bilgiler verilmelidir.

Bir çocuk zamanla göz tutuşmamışsa onun okumayı sökmesi de çok zordur.

18 Mart

9 Aralık 1976 günü defterime denemelerim üzerine bir şeyler karalamışım. İçinde fiyangolu laflar bulduğumdan onları da gün ışığına çıkarıyorum:

Bugün yeni bir deneme bitirdim: 'Bülbül Şıkırtıları'.